

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TURNHOUT 5 NOVEMBER 2002

FAILLISSEMENT

Gevolgen – Levensverzekering – Gefailleerde natuurlijke persoon begunstigde – Afkoopwaarde

De betaling van de afkoopwaarde aan de gefailleerde na het faillissementsvonnis is geen bevrijdende betaling in hoofde van de verzekeraar; waardoor de verzekeraar een tweede maal zal moeten betalen aan de curator.

FAILLITE

Effets – Assurance vie – Personne physique bénéficiaire en faillite – Valeur de rachat

Le paiement de la valeur de rachat au failli après le jugement de faillite ne constitue pas un paiement libératoire dans le chef de l'assureur; celui-ci se trouve dès lors obligé de payer une seconde foi au curateur.

V.R. in hoedanigheid van curator / KBC Verzekeringen NV

Zet.: A. Peeters (voorzitter), F. Van der Vloet, K. Bomhals (rechters in handelszaken)

Pl.: Mrs. P. Van Rompaey en L. De Somer

(...)

De vordering strekt ertoe KBC Verzekeringen NV te horen veroordelen tot betaling aan de curator van de afkoopwaarde van de polis leven nr. 50037166 op naam van Marcel Borgions, zijnde 17.193,07 euro, te vermeerderen met de verwijntresten aan wettelijke rentevoet vanaf 28 juli 1999 tot de dag van algehele betaling en met de kosten van het geding.

KBC Verzekeringen NV was de verzekeraar leven van de heer Marcel Borgions ingevolge polis nr. 50037166, ingaande op 25 december 1961 en met normale einddatum 25 december 2001.

Wegens niet-betaling van de premie werd de polis op 31 maart 1988 herleid.

Op 28 oktober 1997 werd de heer Marcel Borgions failliet verklaard en werd Mr. V.R. aangesteld als curator.

Na het faillissement richtte de curator in de loop van 1998 aan ABB Verzekeringen NV, de rechtsvoorganger van KBC Verzekeringen NV, een brief met de vraag om de afkoopwaarde van de voormelde polis leven op naam van Marcel Borgions aan hem uit te keren.

Hierop werd geantwoord dat de afkoopwaarde van de polis pas kon worden uitgekeerd op het ogenblik dat de verzekerde zijn schriftelijke toestemming gaf.

Op 1 juni 1999 vroeg de heer Borgions de afkoopwaarde van de polis.

Ingevolge dit verzoek betaalde KBC Verzekeringen NV op 26 en 28 juli 1999 aan de heer Borgions de respectieve bedragen van 686.067,- BEF en 7.500,- BEF uit.

De curator stelt dat de uitbetaling aan hem had dienen te gebeuren en dagvaardde de KBC Verzekeringen NV in betaling van dezelfde bedragen.

Er bestaat geen betwisting omtrent het feit dat het recht de keuze te maken voor de afkoop van de polis toebehoort aan de verzekeringnemer persoonlijk en niet aan de curator.

Zulks doet evenwel geen afbreuk aan het feit dat hangende het faillissement de uitbetalingen zelf ingevolge artikel 16 Faillissementswet aan de massa van de schuldeisers, vertegenwoordigd door de curator, dienen te gebeuren.

Ingevolge hetzelfde artikel 16 Faillissementswet kunnen aldus de aan de gefailleerde na de datum van het faillissementsvonnis gedane betalingen niet aan de boedel worden tegengeworpen.

De betaling die KBC Verzekeringen NV aan de heer Marcel Borgions heeft gedaan is derhalve niet bevrijdend.

KBC Verzekeringen NV betwist niet op de hoogte te zijn geweest van het feit van het faillissement van de heer Borgions.

De argumentatie van de KBC Verzekeringen NV als zou het feit dat het keuzerecht voor de afkoop van de verzekering leven bij de verzekerde behoort, automatisch tot gevolg hebben dat ook de schuldvordering tot de verzekerde persoonlijk behoort en niet in de boedel zou terechtkomen, is strijdig met de faillissementswetgeving.

De gefailleerde verliest immers vanaf de dag van het vonnis van faillietverklaring van rechtswege het beheer over al zijn goederen, zodat vanaf de datum van faillietverklaring de gefailleerde niet langer in het bezit kan komen van de schuldvordering.

Al evenmin kan KBC Verzekeringen NV gevolgd worden in haar argumentatie als zou het feit dat de keuze een persoonlijk recht van de gefailleerde is, tot gevolg hebben dat de ten gevolge van deze keuze ontstane schuldvorderingen niet voor beslag vatbaar zijn.

Zulks blijkt niet uit de tekst van artikel 114 van de Wet op de landverzekeringsovereenkomsten.

Omtrent de bedragen zelf bestaat geen betwisting.

De vordering is gegrond.

Om deze redenen

Beslist de rechtbank van koophandel als volgt:

De vordering van de curator is toelaatbaar, ontvankelijk en gegrond.

Dienvolgens wordt de KBC Verzekeringen NV veroordeeld tot betaling in handen van de curator van de afkoopwaarde van de polis leven nr. 50037166 op naam van Marcel Borigions, zijnde zeventienduizend honderddrieënnegentig euro zeven cent (17.193,07 euro), te vermeerderen met de verwijntresten aan wettelijke rentevoet vanaf 28 juli 1999 tot de dag van definitieve betaling.

(...)

Noot

Afkoop van levensverzekeringen na faillissement

Björn Cloots en Maria-Carolina Vanderhaegen¹

1. Het voorwerp van deze bijdrage betreft de omstrede verhouding tussen twee verschillende rechtstakken: het verzekeringsrecht, in het bijzonder de levensverzekering, en het faillissementsrecht. De onderhavige betwisting was immers

gerezen naar aanleiding van de betaling van de afkoopwaarde van een levensverzekeringsovereenkomst aan een gefailleerde.

1. DE FEITELIJKE ACHTERGROND

2. De heer M.B. werd failliet verklaard bij vonnis d.d. 28 oktober 1997. De gefailleerde verzekeringnemer was zelf begunstigde van de door hem afgesloten levensverzekering. Door de rechtbank werd Meester V. aangesteld als curator. Deze laatste wenste van de verzekeraar de afkoopwaarde van de door de gefailleerde afgesloten levensverzekering te bekomen.

De verzekeraar weigerde dit, stellende dat de afkoopwaarde van de polis pas kon worden uitgekeerd op het ogenblik dat de verzekerde hiertoe zijn schriftelijke toestemming gaf, daar het recht om te opteren voor de afkoop van de polis toebehoort aan de verzekeringnemer persoonlijk en niet aan de curator.

Op 1 juni 1999 vroeg de gefailleerde aan de verzekeraar de uitbetaling van de afkoopwaarde. Ingevolge dit verzoek betaalde de verzekeraar 686.067 BEF en 7.500 BEF uit *aan de gefailleerde*.

De curator, steunend op het *adagium* “*qui paie mal, paie deux fois*”, dagvaarde vervolgens de verzekeraar in betaling van dezelfde bedragen. Op grond van artikel 16 Faill.W. kon er naar zijn mening immers geen sprake zijn van een bevrijdende betaling in hoofde van de verzekeraar.

De rechtbank van koophandel achtte de vordering gegrond en veroordeelde de verzekeraar tot betaling van de afkoopwaarde *in handen van de curator*.

2. BESPREKING

3. Hoewel het verzekeringsrecht en het faillissementsrecht zelden aan elkaar gelieerd worden, rijzen bij het openvallen van een faillissement tal van verzekeringstechnische problemen². De vraag *aan wie* de verzekeringsmaatschappij

de afkoopwaarde van een levensverzekeringsovereenkomst *bevrijdend* dient te betalen na het faillissement van de verzekerde, staat centraal in de voorliggende zaak.

¹ Björn CLOOTS is advocaat-stagiair en Maria-Carolina VANDERHAEGEN is licentiaat in de rechten.

² J. ERNAULT, “Les assurances et le droit de la faillite”, *De Verz.* 1985, 603; J. ERNAULT, *Le droit de l'assurance-vie*, Brussel, Bruylant, 1987, 276; H. GEINGER, P. COLLE en C. VAN BUGGENHOUT, “Overzicht van rechtspraak (1975-1989). Het faillissement en het gerechtelijk akkoord”, *T.P.R.* 1991, 509; F. PONET e.a., *De landverzekeringsovereenkomst. Praktische commentaar bij de wet van 25 juni 1992*, Deurne, Kluwer, 1993, 489 e.v.; P. COLLE en P. VANLERBERGHE, “Verzekeringen en faillissement”, *De Verz.* 1997, 7; A. ZENNER, *Dépistage, faillites & concordats*, Brussel, Larcier, 1998, 1184 p.; B. WINDEY, “Verzekeringnemer in de nieuwe insolventiewetgeving”, in H. COUSY, H. CLAASSENS en C. VAN SCHOU BROECK (ed.), *Actualia Verzekeringen*, Reeks CRIS 13, Antwerpen, Maklu, 2000, 309 e.v.